

Af naturvejleder Bo Storm

Kulturhistorien i landskabet

Når du færdes i naturen, finder du en masse gravhøje, som mange steder ligger som perler på en snor og er meget synlige i landskabet.

De mange tusinde gravhøje stammer for manges vedkommende fra Bronzealderen. Omkring gravhøjene finder du en spændende flora og mange historier om livet for tusinder af år siden, er knyttet til stederne.

Placering

Gravhøjene blev altid placeret på steder, så alle kunne se dem. Det kunne være på steder hvor vejene gik i oldtiden, ved vandløb og på bakkedrag hvor de er himlen nærmest, og ved kanten af de store sletter, der dengang prægede landskabet.

Går du op på flere af dem, oplever du fantastiske udsyn over landskabet, og da mange af dem er beliggende 90 meter over havet, føler du næsten, du kysser himlen, når du står på dem.

Hvad gemte sig?

Hvad der gemte sig i højene rundt omkring, ved vi en del om via de mange fund, der hovedsageligt blev gjort i slutningen af 1800 tallet og begyndelsen af 1900 tallet. Forskellige ting fra Bronzealderen som palstave, sværd og meget andet kom frem ved åbningen af højene. Ikke mindst de døde i deres egetræs kister er enestående fund.

Navne som Egtved Pigen, Skrydstrup pigen og Muldbjerg manden er alle mennesker som blev lagt i højene for mere end 3000 år siden.

Hvem de var, ved vi ikke, men de må have haft betydning for de efterladte, siden man har bygget høje til deres minde. Et arbejde som har været meget krævende og tidsrøvende i en tid, hvor menneskene skulle arbejde for føden.

Gravhøjene er opbygget af et kammer af sten i midten. Derover en masse græstørv, op til 50.000 stk., og til sidst randsten som skulle hindre, at højen skulle skride ud.

Et kæmpe arbejde som har krævet masser af jord og tid.

Plejeforpligtigelse

Frederikshavn Kommune har ikke tilsynspligten med gravhøjene. Alle gravhøjene er fredede, men tilsynsforpligtelsen ligger hos Kulturarvsstyrelsen. Frederikshavn Kommune har plejeforpligtelsen af fortidsminderne.

Det gør vi ved at slå højene for selvsåede træer med enten le eller buskrydder. Andre steder kan afgræsning forekomme. Afbrænding på hedearealer, hvor vi vil have de åbne landskaber og vil prøve at tilgodese både arealernes biodiversitet og egnens typiske tegn, kan også forekomme.

Projekt i Frederikshavn Kommune

Det er et stort arbejde at pleje fortidsminderne. For at sætte det i system inviterede Park og Vej lodsejere rundt omkring i kommunen, som ejer mere end 3 gravhøje, til et møde. En aften hvor Park og Vej samt arkæologer fra Ålborg og Vendsyssel historiske museum, præsenterede et projekt, som vi kalder Gravhøjsambassadør. Tanken var sammen med lodsejerne, at lave en plan for plejen og udførelsen af plejen af disse fortidens mindesmærker.

Det var en dejlig aften, med meget interesserede lodsejere. De bakkede op om ideen ved at give tilsagn om adgang til gravhøjene, således at arbejdet kan komme i gang på en rimelig hurtig og nem måde.

For kommunen er det dejligt at kunne samarbejde med lodsejerne og borgere om ting i vores natur.

Ud over lodsejerne med mere end 3 gravhøje på deres jord, vil vi også kontakte lodsejere som har gravhøje der ligger meget flot i landskabet, og som vil kunne give den besøgende en god oplevelse.

Arkæolog Lone Andersen fra Ålborg historiske Museum som fører tilsyn med gravhøje i region Nordjylland, er ligeledes samarbejdspartner på projektet.

Selve arbejdet vil blive udført af medarbejdere fra Park og Vej samt folk med løntilskud, da projektet også har det formål at skabe aktivering for ledige.

Gravhøje på nettet

Det er Park og Vej's plan, at der skal laves en nem oversigt på kommunens hjemmeside, hvor mange af gravhøjenes placering og historie kan findes.

Endvidere arbejdes der på en folder, hvori der er beskrevet en rute, som man kan følge i bil. Ruten vil bl.a gå forbi Jættestuen ved Blakshøjgård, som der i dag er offentlig adgang til.

Har du som læser nogle ideer, eller forslag til projektet, er du velkommen til at kontakte mig på bost@frederikshavn.dk

Vil du vide mere om fund og fortidsminder besøg www.kulturarvsstyrelsen.dk